

*Коваленко О.В.,
Педагогічний інститут
Київського університету імені Бориса Грінченка*

СТРАТЕГІЯ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Відомий педагог Н. Лубенець писала: «Починати навчання дітей зі школи – це означає зводити будівлю на піску, без фундаменту», підкреслюючи першочергове значення дошкільного дитинства для навчання і виховання дитини.

Сучасний етап розвитку нашого суспільства ставить вимогу перед освітянами спрямувати свої зусилля для оновлення змісту, форм і методів виховання та навчання дітей як дошкільного віку, так і початкової школи, на утвердження принципів гуманізації та демократизації педагогічного процесу, змінити стратегію виховання, відійти від навчально-дисциплінарної моделі та перейти до особистісно-орієнтовної, але при цьому зберегти все найкраще, що напрацьовано впродовж багатьох років. Актуальність цього питання підвищується і в зв'язку з активним обговоренням громадськістю оновленого Закону «Про освіту» та Концептуальних засад реформування середньої освіти «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [1, с.4–5]. Реалізація окреслених завдань вимагає пошуку ефективних підходів до вирішення проблеми наступності між дошкільною і початковою ланками освіти.

Означене питання висуває значно вищі вимоги щодо рівня підготовки фахівця-випускника ВНЗ. Нова школа потребує нового вчителя, який може стати агентом змін [1, с.18–19]. Цілеспрямована й планомірна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти в вищих навчальних закладах є основним завданням процесу навчання. Розв'язуючи його, ВНЗ водночас, як зазначає М. Фіцула, досягають і загальної цілі, що передбачає всебічний розвиток студентів, виховання активних і свідомих громадян України [2, с.76].

Опрацювання нами низки нормативно-правових документів свідчить про те, що це питання в них яскраво простежується. Так, у ст.42 Закону України «Про освіту» зазначено, що «...вища освіта забезпечує фундаментальну підготовку, професійну та

практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-професійних рівнів відповідно до їхніх покликань, інтересів і здібностей...» [3, с.21]. Національна доктрина розвитку освіти серед пріоритетних напрямів удосконалення вищої освіти вказує на необхідність «...забезпечення високої якості вищої освіти та професійної мобільності випускників вищих навчальних закладів на ринку праці,... запровадження гнучких освітніх програм та інформаційних технологій навчання» [4, с.4].

Професійне зростання, входження в професію, усвідомлення необхідності й важливості реалізації принципу наступності дошкільної і початкової освіти в сучасній вищій школі починається практично з першого курсу. Перевага надається активним методам і формам навчання, інтегративному підходу. Важлива роль у виборі таких форм організації навчання студентів – майбутніх вихователів дошкільнят – належить технологіям, що допомагають студенту відчувати себе суб'єктом навчання, відійти від монологізованих форм навчання, підтримувати прагнення до творчого самовдосконалення, культивувати дух успішності у розв'язанні завдань різного рівня складності. Фахові дисципліни змістовно і організаційно спрямовані на реалізацію в професійній підготовці майбутнього вихователя професійної позиції «не над, а разом із дітьми».

У кожній навчальній дисципліні професійного спрямування передбачається опрацювання питання наступності дошкільної і початкової освіти в змісті й формах роботи, зокрема, студенти співставляють вимоги програм для дошкільних закладів і початкової школи та методичні рекомендації до них. У процесі написання курсових робіт ряд студентів досліджують питання реалізації принципу наступності у навчально-виховних комплексах «Школа – дошкільний навчальний заклад», питання функціонування таких закладів, особливості організації освітнього процесу в них, підтримки в дітей інтересу до навчання тощо. Доволі широко представлена означена проблема і в позааудиторний час: підготовка ІНДЗ, розробка студентами проектів для дітей старших груп, підготовка творчих завдань для виробничої практики, участь у пошуковій та дослідницькій діяльності в рамках роботи СНТ тощо.

Надзвичайно корисним і цікавим для наших викладачів і студентів виявилась співпраця з Міжнародним науково-навчальним центром інформаційних технологій і систем НАНУ і МОНУ (директор В. Гриценко) та їхніми науковими співробітниками І. Стеценко та Т. Науменко. Кілька років поспіль викладачі й студенти беруть участь у міжнародних конференціях у рамках програми ЮНЕСКО «Нові інформаційні технології в освіті для всіх: безперервна освіта». Окрім виступів на пленарних та секційних засіданнях конференцій, нашими студентами спільно з викладачами були представлені результати творчої роботи щодо використання ІКТ у роботі з дітьми старшого дошкільного та молодшого шкільного віку, а саме авторські комп'ютерні ігри для дітей за різноманітною спрямованістю, за що були відзначені грамотами і дипломами МННЦ інформаційних технологій і систем НАНУ і МОНУ.

Збагачений таким професійним досвідом, майбутній вихователь і в умовах власної професійної діяльності зможе змістовно реалізовувати принцип наступності дошкільної і початкової освіти.

Отже, наступність дошкільної і початкової освіти є складним багатограним процесом, потребує постійної уваги, проте є архінеобхідною й актуальною. А здійснювати її буде під силу новій еліті педагогів, що поєднують у професіоналізмі «культурний капітал та інтелектуальний ресурс». Під час професійної діяльності ці фахівці не лише користуються, а й виробляють інтелектуальний продукт: нові знання та інформацію про те, що стосується (безпосередньо та опосередковано) дошкільного дитинства, його місця, ролі й значення в житті сучасного суспільства та наступності дошкільної і початкової освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нова школа. Простір освітніх можливостей [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf> – Назва з екрану.

2. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи / М.Фіцула: [Навч. посіб.] – К.: «Академвидав», 2006. – 352с.
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> – Назва з екрану.
4. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> – Назва з екрану.